

PIOTR CUBER

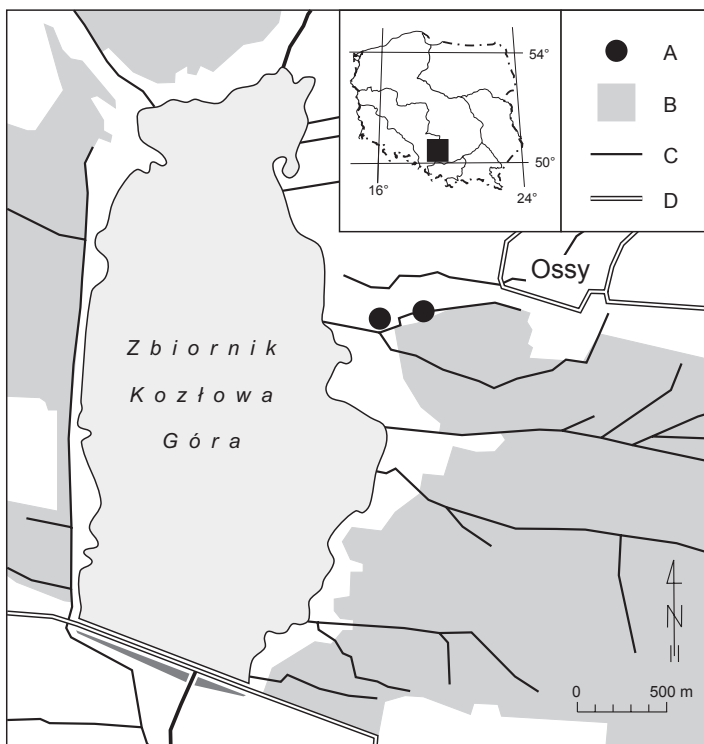
42-624 Tapkowice, e-mail: piotrc10@op.pl

Nowe stanowisko kosaćca syberyjskiego *Iris sibirica* L. w okolicach zbiornika Kozłowa Góra (Górny Śląsk)

Kosaciec syberyjski *Iris sibirica* L., 1753 jest objęty w Polsce ścisłą ochroną gatunkową (Rozporządzenie 2004). Kosaciec syberyjski rośnie na wilgotnych łąkach typu trzęślicowego (Polakowski 1991), w zaroślach i dąbrowach, bywa także uprawiany w wielu odmianach jako roślina ozdobna (Grabowska, Kubała 2006). Występuje głównie na niżu (Zajac A., Zajac M. 2001), jest on gatunkiem charakterystycznym dla łąk trzęślicowych *Molinietum caeruleae* i związku *Molinion caeruleae* (Matuszkiewicz 2001). Poniższy artykuł opisuje nowe stanowisko występowania tego gatunku stwierdzone na terenie Górnego Śląska w okolicach zbiornika zaporowego Kozłowa Góra.

Zbiornik Kozłowa Góra zwany też Jeziolem Świerkłanieckim powstał w 1939 r. wskutek przegrodzenia doliny rzeki Brynicy zaporą ziemną o wysokości 8 m i długości około 800 m (Blarowski i in. 2002). Przed utworzeniem zbiornika na terenie tym znajdowały się podmokłe łąki, pola uprawne, torfowiska i olsy nazywane przez okoliczną ludność Diabliną. Zbiornik położony jest na wysokości 278 m n.p.m. Północno-wschodnie brzegi, porośnięte łanami szuwaru trzcinowego, palkowego i mallowego graniczą z wsiami Niezdara i Ossy.

Populacja kosaćca syberyjskiego została znaleziona na wschodnim brzegu Zbiornika Kozłowa Góra w okolicach wsi Ossy (50°25'50" N, 18°59'20" E; kwadrat ATPOL DF22) (ryc. 1).

Ryc. 1. Położenie nowego stanowiska kosańca syberyjskiego: A – skupienia kęp, B – lasy, C – ciekі wodne, D – drogi.

Fig. 1. New locality of *Iris sibirica*: A – clump agglomerations, B – forests, C – water courses, D – roads.

Obszar ten penetrowano w ciągu dwóch sezonów wegetacyjnych: od 25 marca do 31 października w 2005 r. i od 25 marca do 23 sierpnia w 2006 r. Ze względu na status tego gatunku zdecydowano się na prowadzenie wyłącznie dokumentacji fotograficznej (ryc. 2).

Na populację składało się ponad 1000 skupiskowo rozmieszczonych kęp stwierdzonych zarówno w pierwszym jak i w drugim sezonie badań. Kosaciec obficie kwitł i owocował. Populacja ta rośnie w dwóch skupieniach liczących około 300 i 700 kęp na podmokłej łące typu trzęślicowego (ryc. 3) w odległości około

Ryc. 2. Kosaciec syberyjski na stanowisku koło Ossów (3.VI 2006 r.; fot. P. Cuber).

Fig. 2. *Iris sibirica* at new site near Ossy village (3 June 2006; photo by P. Cuber).

Ryc. 3. Łąka typu trzęslicowego w pobliżu lasu – stanowisko kosańca syberyjskiego (3.VI 2006 r.; fot. P. Cuber).

Fig. 3. Habitat of *Iris sibirica* (3 June 2006; photo by P. Cuber).

400 m od samego zbiornika po wschodniej i zachodniej stronie drogi gruntowej biegnącej wzdłuż wschodniego brzegu zbiornika. Kosaciec syberyjski rośnie tu w towarzystwie bardziej pospolitego gatunku – kosaćca żółtego *Iris pseudoacorus*. W pobliżu znajduje się kanał nawadniający, który w czasie gorącego lata może wysychać. Na północ od stanowiska rośnie niewielki las mieszany, od południa przylega pochodzący z nasadzeń las sosnowy z domieszką drzew liściastych.

SUMMARY

Cuber P. A new locality of *Iris sibirica* L. at the Kozłowa Góra Reservoir (Upper Silesia, S Poland).

Chrońmy Przyrodę Ojczyzną **63** (6): 29–32, 2007.

The occurrence of this protected and quite rare in Poland species was recorded on the eastern bank of the reservoir near Ossy village (50°25'50" N, 18°59'20" E) in 2005–2006. A population of about 1000 flowering and bearing fruits clumps was found on moist meadow 300–500 m from the reservoir bank.

PIŚMIENNICTWO

- Blarowski A., Chylak A., Polański M., Rapacz J., Skucha M., Strzałkowska E., Wyroba Z. 2002. Program Ochrony Środowiska Gminy Ożarówice. Beskidzki Fundusz Ekorozwoju S.A., Bielsko-Biała.
- Grabowska B., Kubała T. 2006. Rośliny wodne i wilgociolubne. Oficyna Botanica, Kraków.
- Matuszkiewicz W. 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa.
- Polakowski B. 1991. Botanika. PWN, Warszawa.
- Rozporządzenie 2004. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną. Dziennik Ustaw Nr 168 (2004), poz. 1764.
- Zajac A., Zajac M. (red.). 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. Pracownia Chorologii Komputerowej UJ, Kraków.